

ТУРОК КРИСТИНА МИХАЙЛІВНА,
студентка спеціальності «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри обліку і
оподаткування та маркетингу **Максименко Д.В.,**
Мукачівського державного університету

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ РУХУ ГРОШОВИХ КОШТІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Для здійснення виробничої діяльності всі підприємства повинні мати в необхідних розмірах обігові засоби. В їх складі найважливіше місце посідають грошові активи. Грошові активи перебувають в постійному русі забезпечуючи всі види діяльності підприємства: операційну, інвестиційну, фінансову.

Особливо актуальними для підприємства залишається проблема правильного управління грошовими коштами і планування фінансових ресурсів, так як постійно відчувається їх нестача. Недостатня розробка теоретичних і методологічних питань аналізу грошових потоків викликає необхідність їх ширшого розкриття, і удосконалення та є передумовою для написання даної статті.

Для вірного планування і прогнозування грошових потоків, аналітичний відділ підприємства повинен провести їх ґрунтовний аналіз. І такий аналіз має полягати не лише в порівнянні суми витрат і виручки за звітний період. Він повинен комплексно охопити всі види та сторони діяльності підприємства.

Дослідженням аналізу грошових потоків займались вчені економісти Лігоненко Л. О., Ситник Г. В., які запропонували проводити аналіз грошових потоків в п'ять етапів [1], Чорна С. В., яка запропонувала методику проведення аналізу грошових активів торговельних підприємств [2], Надточій С. І. сформував цілу систему коефіцієнтів, за допомогою яких можна детально оцінити грошові потоки [3]. Проте найґрунтовніший аналіз грошових потоків, що проводиться в кілька етапів, розробив і представив у своїх працях професор Бланк І. О. [4]. Проблемою планування руху грошових активів займалась Ясишена В.В. [5].

Проблеми сутності грошових потоків відображено у наукових роботах багатьох вчених-економістів.

Так, за визначенням Л. О. Лігоненка та Г.В. Ситник грошові потоки підприємства - це система розподілених у часі надходжень та видатків грошових коштів, що генеруються його господарською діяльністю і супроводжують рух вартості, володіючи зовнішньою ознакою функціонування підприємства [1,с.6].

За визначенням І. А. Бланка, грошовий потік підприємства представляє собою сукупність розподілених надходжень і виплат грошових коштів за окремими інтервалами періоду часу що розглядаються, генерованих його господарською діяльністю, рух яких пов'язаний з факторами часу, ризику і ліквідності. [4,с. 17].

У працях деяких авторів відсутнє чітке визначення поняття «грошовий потік».

Проаналізувавши визначення різних авторів, можна сказати, що грошовий потік – це сукупність розподілених у часі надходжень і видатків грошових коштів та їхніх еквівалентів, генерованих його господарською діяльністю, рух яких пов'язаний з факторами часу, простору, структури, ризику та ліквідності.

Метою аналізу грошових потоків є виявлення рівня достатності формування грошових потоків та ефективності їх використання. Об'єктами аналізу грошових потоків на підприємстві є різні види грошових потоків.

Але і тут вчені-економісти мають різні думки. Деякі з іноземних авторів класифікують грошові потоки залежно від напрямку руху (вхідний, вихідний). Інші класифікують залежно від виду господарської діяльності.

Класифікація розроблена І. А. Бланком заслуговує на особливу увагу, оскільки даний автор виділяє 19 класифікаційних ознак грошових потоків. На основі класифікацій І. А. Бланка та Л. О. Лігоненка, В.В. Ясишена запропонувала класифікацію грошових потоків за 21 ознакою, ось деякі з них: види господарської діяльності, напрями руху грошових коштів, метод розрахунку об'єму грошового потоку, період часу, регулярність здійснення, рівень

передбачення, черговість виплат, процес діяльності, законність здійснення та інші.

Основними принципами проведення аналізу грошових потоків є: комплексність, системність, коректність, логічність, систематизованість, оперативність, ефективність.

До основних способів аналізу грошових потоків можна віднести:

- логічні способи обробки інформації;
- способи детермінованого факторного;
- способи стохастичного факторного аналізу (кореляційний аналіз);

За ознаками часу аналіз грошових потоків поділяється на ретроспективний, який здійснюється після завершення господарських операцій та перспективний - здійснюється до проведення господарських операцій.

Глибина аналізу грошових потоків визначається вимогою управлінського персоналу та поділяється на експрес-аналіз і поглиблений аналіз.

За ступенем охоплення об'єктів аналізу грошових потоків його поділяють на суцільний та вибірковий.

Залежно від методичних підходів до аналізу грошових потоків можна виділити наступні системи аналізу грошових потоків.

Велика кількість вчених пропонують розпочинати аналітичну роботу з проведення горизонтального аналізу, який базується на вивченні динаміки загального обсягу та окремих видів грошових потоків у часі. В процесі використання цієї системи аналізу розраховуються темпи росту, приросту обсягів грошових потоків за період.

Вертикальний аналіз включає в себе вивчення структури за видами господарської діяльності, за центрами відповідальності, за окремими джерелами надходження і напрямками витрат коштів.

Дані, що були отримані після проведення горизонтального і вертикального аналізів можна використовувати для більш детального факторного аналізу. Цей вид аналізу грошових потоків підприємства спрямований на виявлення розміру впливу факторів на стан та рівень ефективності грошових потоків.

Аналіз літературних джерел показав, що вчені по-різному підходять до формування системи фінансових показників при проведенні аналізу грошових потоків, що вносить плутанину в виробленні чіткого поетапного підходу до організації та проведення аналізу. Найбільш послідовний та цілісний підхід відображено в працях І. А. Бланка та Л. О. Лігоненко [1;4].

Проведення факторного аналізу грошових потоків передбачає відбір факторів, які визначають досліджувані результативні показники грошових потоків, їх класифікацію та систематизацію з метою забезпечення системного підходу до аналізу грошових потоків, визначення форми залежності між факторами та результативним показником грошових потоків [1, с. 101].

Для більш глибокого аналізу можна використати групування коефіцієнтів на такі групи: коефіцієнти ліквідності грошових потоків підприємства, коефіцієнти грошової місткості грошових потоків підприємства, коефіцієнти ефективності грошових потоків підприємства, коефіцієнти аналізу майбутніх грошових потоків, коефіцієнти маневреності грошових потоків підприємства.

До першої групи можна віднести коефіцієнт ліквідності грошових потоків, коефіцієнт відношення грошових надходжень до чистого грошового потоку, коефіцієнт покриття кредиторської заборгованості надходженням грошових засобів, а також коефіцієнт обертання оборотних активів на основі грошових надходжень.

Наступна група – це коефіцієнти грошової місткості грошових потоків, зокрема коефіцієнт окупності грошового потоку, коефіцієнт співвідношення грошових виплат та чистого грошового потоку, коефіцієнт співвідношення грошових виплат і суми дебіторської заборгованості, коефіцієнт погашення кредиторської заборгованості.

Коефіцієнти, які показують ефективність грошових потоків – це коефіцієнт притоку грошових засобів, коефіцієнт ефективності грошового потоку, коефіцієнт покриття дебіторської заборгованості чистим грошовим потоком та, відповідно, коефіцієнт забезпечення кредиторської заборгованості чистим грошовим потоком, інші.

До групи коефіцієнтів маневреності відносять: коефіцієнт осідання позитивного грошового потоку, коефіцієнт достатності грошових засобів для здійснення грошових виплат, коефіцієнт осідання чистого грошового потоку, коефіцієнт абсолютної платоспроможності та інші.

До останньої групи показників відносяться показники, які характеризують грошові потоки, належать коефіцієнти в основі яких знаходиться аналіз осідання поточних та майбутніх грошових потоків підприємства в грошових засобах.

Кожне підприємство має можливість обирати для себе таку методику аналізу, яку вважає найбільш обґрунтованою. Методика коефіцієнтного аналізу є достатньо гнучкою і може використовуватись на будь-якому з підприємств.

Планування на підставі аналітичних показників набагато доцільніше, аніж безпідставне планування. На жаль, за сучасних умов господарювання, підприємства не надають належної уваги ґрунтовному аналізу грошових потоків.

Отже, запропоновані основи аналізу грошових потоків внесуть цілісність у вдосконалення теоретичної бази грошових потоків та будуть сприяти ефективному управлінню підприємством. Також аналіз літературних джерел показав різний рівень дослідження категорії «грошові потоки». У вітчизняній економічній науці не вироблено єдиного підходу до класифікаційних ознак та видів грошових потоків. Уточнення поняття та описання класифікації надасть змогу підвищити рівень управління грошовими потоками підприємствами.

Однак, для розвитку теоретичних основ аналізу грошових потоків, удосконалення його методології, організації необхідно чітко визначитись з основними етапами проведення аналізу грошових потоків.

Список використаної літератури

1. Лігоненко Л. О., Ситник Г. В. Управління грошовими потоками: Навч. посібник/ Лігоненко Л. О., Ситник Г. В. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. - 255с.
2. Чорна С. В. Аналіз грошових активів торговельних підприємств/ Чорна С. В. // Науковий вісник. - 2002. - Випуск 3.

3. Надточій С. І. Коефіцієнтний аналіз грошових потоків підприємства в аспекті управління ними/ Надточій С. І. // Формування ринкових відносин в Україні. - 2006. - №7.

4. Бланк И. А. Управління фінансовою спеціалізацією підприємства/ Бланк И. А. - К.: Эльга. Ника-Центр, 2003. - 468с.

5. Ясишена В.В. Теоретичні аспекти аналізу грошових потоків підприємств/ Ясишена В.В. // Економічний простір. 2008. - Випуск 16.

ЦІБЕРЕ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСІЙОВИЧ,
магістр зі спеціальності «Облік і оподаткування»,
Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри обліку
і оподаткування та маркетингу **Ліба Н.С.**,
Мукачівського державного університету

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Туризм є однією з найбільших і динамічних сфер економіки, високі темпи розвитку якого та збільшення обсягів валютних надходжень активно впливають на різні сектори національної економіки, що сприяє формуванню власної туристичної індустрії. Вона являє собою сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, спорту тощо), які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів. В сучасних умовах розвитку національної економіки України однією з головних передумов ефективності індустрії туризму є розробка концепції обліку діяльності підприємств туристичної сфери, яка б відповідала національним інтересам держави. Державне регулювання бухгалтерського обліку та звітності підприємств всіх сфер діяльності в Україні здійснюється з метою встановлення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, яка є обов'язковою для всіх суб'єктів господарювання, створених відповідно до чинного законодавства, незалежно від організаційно-правових форм та форм власності.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>